

รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เรื่อง วิเคราะห์ และเปรียบเทียบ
สำนวน (๒)

ครูผู้สอน ครูปรเมษฐ ศรีกำเหนิด

ครูคณิตา หนูนอนันต์

วิเคราะห์ และ เปรียบเทียบสำนวน (๒)

คุณฉัน...
อยู่ไหน ?

เกี่ยวแฝกมุงป่า

ทำอะไรเกินกำลังความสามารถของตัวเอง

สาวไส้ให้กากิน

เที่ยวแปกมุงป่า

ทำอะไรเกินกำลังความสามารถของตัวเอง

สาวใส่ให้กากิน

คลื่นกระทบฝั่ง

ทำตามขนบธรรมเนียมประเพณี
ส่วนใหญ่หมายถึงการแต่งงาน

เข้าตามตรอก ออกตามประตู

คลีนกระตบฝั่ง

ทำตามขนบธรรมเนียมประเพณี
ส่วนใหญ่หมายถึงการแต่งงาน

เข้าตามตรอก ออกตามประตู

ขวางงูไม่พันคอ

ทำอะไรก็ตาม ผลร้ายย้อนกลับมาสู่ตัวเอง

ขายผ้าเอาหน้ารอด

ขว้างงูไม่พันคอ

ทำอะไรก็ตาม ผลร้ายย้อนกลับมาสู่ตัวเอง

ขายผ้าเอาหน้ารอด

คางคกขี้นวอ

การแต่งงานที่เจ้าบ่าวเจ้าสาว ต่างไม่ได้
รักกันมาก่อน โดนผู้ใหญ่จับแต่งงานกัน

คลุมถุงชน

คางคกขี้นวอ

การแต่งงานที่เจ้าบ่าวเจ้าสาว ต่างไม่ได้
รักกันมาก่อน โดนผู้ใหญ่จับแต่งงานกัน

คลุมถุงชน

ยีนหมู ยีนแมว

คนจนพอได้ดีขึ้นมากก็ล้มตัว

คางคกขี้นวอ

ยื่นหมู ยื่นแมว

คนจนพอได้ดีขึ้นมากก็ล้มตัว

คางคกขี้นวอ

ชักแม่น้ำทั้งห้า

พูดจาหวานล่อม ยกยอคนอื่นว่าเขาดีเลิศ
เพื่อให้ได้ในสิ่งที่เราต้องการ

ชักหน้าไม่ถึงหลัง

ซักแม่น้ำทั้งห้า

พูดจาหวานล่อม ยกยอคนอื่นว่าเขาดีเลิศ
เพื่อให้ได้ในสิ่งที่เราต้องการ

ซักหน้าไม่ถึงหลัง

คำถามกระตุ้นความคิด

นักเรียนได้รับอะไรจากการทำกิจกรรม

“คู่ฉันอยู่ไหน”

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายลักษณะของจำนวนที่เป็นสุภาชิต และคำพังเพยได้
๒. ใช้จำนวนที่เป็นสุภาชิต และคำพังเพยประกอบเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้
๓. บอกประโยชน์ของจำนวน สุภาชิต และคำพังเพย

รู้จักจำนวน

ชวณรู้สุภาษิต

พิชิตคำพังเพย

สำนวน

หมายถึง คำพูด หรือ ถ้อยคำที่กะทัดรัด
สละสลวย มีความหมายโดยนัย เป็นลักษณะ
ความหมายเชิงอุปมา **เปรียบเทียบ** จะไม่แปล
ความหมายตรงตามตัวอักษร

สุภาษิต

หมายถึง คำกล่าวที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการ
สั่งสอน เตือนสติให้คิด และมีความหมายเป็น
คติสอนใจ แสดงหลักความจริงเป็นที่ยอมรับ
กันโดยทั่ว ๆ ไป

คำพังเพย

หมายถึง ถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบทอดกันมา
ช้านานแล้ว โดยกล่าวเป็นกลาง ๆ เพื่อให้ตีความ
เข้ากับเรื่อง มีความหมายแฝงอยู่ อาจเป็นคำที่ใช้
สื่อในทาง *เปรียบเปรย* หรือในทำนองเสียดสี

พิจารณา หาคำจำกัดความ

สำนวน สั้น *เปรียบเทียบ*

พังเพย *เปรียบเทียบเปรย* เอ่ยความคิด

สุภาพดี *สอนใจ*

รวมเป็น **สำนวนไทย** ให้ใช้กัน

กิจกรรม

“ติดตามสำนวน”

คาหนังคาเขา ชักแม่น้ำทั้งห้า รวบหัวรวบหาง ข้องปากแตก ขี้แพ้ชวนตี ชักใบให้เรือเสีย

นายอาทิตย์ เล่าเรื่องที่ตนถูกยึดที่ดินให้นายอ๊ด และ
นายอะตอมฟัง โดยเขาบอกให้ทั้งคู่เก็บไว้เป็นความลับ แต่นายอ๊ด
และนายอะตอม กลับนำเรื่องของนายอาทิตย์ไปเล่าให้คนใน
หมู่บ้านฟัง

ตรงกับสำนวน.....

คาหนังคาเขา ชักแม่น้ำทั้งห้า รวบหัวรวบหาง ซ่องปากแตก ขี้แพ้ชวนตี ชักใบให้เรือเสีย

นายอาทิตย์ เล่าเรื่องที่ตนถูกยึดที่ดินให้นายอ๊ด และ
นายอะตอมฟัง โดยเขาบอกให้ทั้งคู่เก็บไว้เป็นความลับ แต่นายอ๊ด
และนายอะตอม กลับนำเรื่องของนายอาทิตย์ไปเล่าให้คนใน
หมู่บ้านฟัง

ตรงกับสำนวน.....**ซ่องปากแตก**.....

คาหนังคาเขา ชักแม่น้ำทั้งห้า รวบหัวรวบหาง
ข้องปากแตก ขี้แพ้ชวนตี ชักใบให้เรือเสีย

โซดากำลังงัดตัวบริจาคเพื่อจะขโมยเงิน มีตำรวจผ่านมา
เห็นเหตุการณ์พอดี จึงรีบเข้าจับกุมทันที

ตรงกับสำนวน.....

คาหนังกาเขา ชักแม่น้ำทั้งห้า รวบหัวรวบหาง
ข้องปากแตก ขี้แพ้ชวนตี ชักใบให้เรือเสีย

โซดากำลังงัดตู้บริจาคเพื่อจะขโมยเงิน มีตำรวจผ่านมา
เห็นเหตุการณ์พอดี จึงรีบเข้าจับกุมทันที

ตรงกับสำนวน.....**คาหนังกาเขา**.....

คาหนั่งคาเขา ชักแม่ น้ำทั้งห้า รวบหัวรวบหาง
ซ้องปากแตก ซี้แพ้วชวนตี ชักใบให้เรือเสียว

ซาโต้ มาพูดคุยกับชาวบ้าน พยายามให้ชาวบ้านเห็นว่า
ตัวเองเป็นคนขยัน ชอบช่วยเหลือคนยากคนจน และเข้า
ร่วมงานต่าง ๆ ในหมู่บ้านไม่ได้ขาด ซาโต้พยายามขอร้องให้
ชาวบ้านเลือกตนเป็นผู้ใหญ่บ้าน

ตรงกับสำนวน.....

คาหนั่งคาเขา ชักแม่น้ำทั้งห้า รวบหัวรวบหาง
ฮ่องปากแตก ขี้แพ้วขวนตี ชักใบให้เรือเสียว

ซาโต้ มาพูดคุยกับชาวบ้าน พยายามให้ชาวบ้านเห็นว่า
ตัวเองเป็นคนขยัน ชอบช่วยเหลือคนยากคนจน และเข้า
ร่วมงานต่าง ๆ ในหมู่บ้านไม่ได้ขาด ซาโต้พยายามขอร้องให้
ชาวบ้านเลือกตนเป็นผู้ใหญ่บ้าน

ตรงกับสำนวน.....ชักแม่น้ำทั้งห้า.....

เห็นผู้ดีมีทรัพย์ระดับแต่ง
อย่าทำแข่งวาสนากระยาหงั้น
ของตนน้อยก็จะถอยลงทุกวัน
เหมือนตัดบันตั้นทุนสูญกำไร...ฯ๑

ตรงกับสำนวน.....

เห็นผู้ดีมีทรัพย์ระดับแต่ง
อย่าทำแข่งวาสนากระยาหงั้น
ของตนน้อยก็จะถอยลงทุกวัน
เหมือนตัดบันตันทุนสูญกำไร...ฯ๑

ตรงกับสำนวน.....**เห็นช้างขี้ ขี้ตามช้าง**.....

ไม่ตัดสินใจให้แน่

แม้แต่เสียตายหมายสอง

เหลียวขวาแลซ้ายหมายครอง

เลยต้องชวดหมดอดกัน... ๓๑๐

ตรงกับสำนวน.....

ไม่ตัดสินใจให้แน่

แม้แต่เสียตายหมายสอง

เหลียวขวาแลซ้ายหมายครอง

เลยต้องชวดหมดอดกัน... ๓๑๐

ตรงกับสำนวน.....**จับปลาสองมือ**.....

มีความรู้สามารถฉลาดนัก
แต่เก็บพุกในใจไม่เปิดเผย
.....ยากนักจักผ่านเลย
คำเปรียบเปรยมีไว้อย่าได้ลืม...ฯ๑

มีความรู้สามารถฉลาดนัก
แต่เก็บพุกในใจไม่เปิดเผย
.คมในฝัก..ยากนักจักผ่านเลย
คำเปรียบเปรยมีไว้อย่าได้ลืม...ฯ๑

อย่า.....ถือทั้งคู่

ปลาหล่นลู่วางไกลไหลถล่ำ

หมดสิ้นสิ่งฝึกฝนทนตรากตรำ

เพราะคิดทำฝึกไม่ได้สองมือ... ๓๑

อย่า.....**จับปลาสองมือ**.....ถือทั้งคู่

ปลาหล่นลู่วางไกลไหลถล่ำ

หมดสิ้นสิ่งฝึกฝนทนตรากตรำ

เพราะคิดทำฝึกไม่ได้สองมือ... ๗๑

สำนวนเก่า.....สูง

ไผ่เป็นนงเหยี่ยมฟ้าจันทราขาว

แต่เป็นเพียงกระต่ายใต้ดวงดาว

มีมีวันได้สาวเจ้าครอบครอง...ฯ๑

สำนวนเก่า...**กระต่ายหมายจันทร์**...สูง

ใฝ่เป็นยูงเยียมฟ้าจันทร์ราชาว

แต่เป็นเพียงกระต่ายใต้ดวงดาว

มีมีวันได้สาวเจ้าครอบครอง... ๗๑๐

ประโยชน์ของการศึกษา

สำนวนไทย

๑. ทำให้ใช้ภาษาในการเขียนความเรียง
ต่าง ๆ ได้ดีขึ้น เป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับ
งานเขียน

๒. ได้คติสอนใจด้านต่าง ๆ

ด้านการเรียน

รู้ไว้ใช้ว่า ใส่บาแบกหาม

ฝนทิ้งให้เป็นเข็ม

ความรู้ท่วมหัว เอาตัวไม่รอด

๒. ได้คติสอนใจด้านต่าง ๆ

ด้านการคบค้าสมาคม

คบคนให้ดูหน้า ซื่อผ้าให้ดูเนื้อ

คบเด็กสร้างบ้าน คบหัวล้านสร้างเมือง

๒. ได้คติสอนใจด้านต่าง ๆ

ด้านการครองเรือน

ความในอย่านำออก ความนอกอย่านำเข้า

ปลูกเรือนตามใจผู้อยู่ ผูกอุ้งตามใจผู้นอน

๒. ได้คติสอนใจด้านต่าง ๆ

ด้านความรัก

ยามรักน้ำท่วมฝักก็ว่าหวาน

รักยาวให้บัน รักสั้นให้ต่อ

๓. ทราบความเป็นอยู่ของคนไทย

อัฐยายซื้อขนมยาย

แบ่งปันปันส่วน

หมูไปไก่มา

๔. เป็นการรักษาวัฒนธรรมทางภาษา
อันเป็นมรดกที่ล้ำค่าของคนไทยไว้ให้
ลูกหลานภาคภูมิใจ

คำชี้แจงบทบาทนักเรียน

ให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง

ฉันรักสำนวนไทย

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

๑. ดูแลการทำงานของนักเรียน
๒. ให้คำแนะนำนักเรียน
ในการทำงาน
๓. ตรวจสอบความถูกต้อง
ของใบงาน

ใบงานที่ ๙ เรื่อง ฉันทน์รักสำนวนไทย
หน่วยเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง อ่าน พุฒ คิด พิจารณา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง วิเคราะห์และเปรียบเทียบสำนวน ๒
รายวิชา ภาษาไทย รหัส ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ใบงาน

เรื่อง

ฉันทน์รักสำนวนไทย

คำชี้แจง เลือกสำนวนไทยที่ชื่นชอบมากที่สุด แล้วบอกความหมาย พร้อมทั้งวาดภาพประกอบ ตกแต่งให้สวยงาม

.....
หมายความว่า

.....

ชื่อ ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

สรุปสำนวนไทย สิ่งใดเป็นประโยชน์

คำถามน่าคิด ชวนพิจารณา

สำนวน สุภาษิต และคำพังเพย
มีประโยชน์กับนักเรียนอย่างไร

- นำหลักคำสอนมาปรับใช้ในชีวิต
- ช่วยขัดเกลาจิตใจ
- ช่วยให้ประพฤติ ปฏิบัติดีขึ้น

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

ประโยชน์เพื่อการสื่อสาร

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบงาน เรื่อง
ประโยคเพื่อการสื่อสาร

